

Ю.І. ЛЕРНЕР, канд. екон. наук, професор, НТУ «ХПІ», Харків,
О.Ф. ТКАЧЕНКО, студент, НТУ «ХПІ», Харків

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКУ

В статті досліджено вплив організації бухгалтерського обліку на систему економічної та інформаційної безпеки банку. Внесені пропозиції щодо уникнення втрат конфіденційної інформації у зв'язку з некомпетентними діями працівників.

Ключові слова: банк, економічна безпека, інформаційна безпека, конфіденційна інформація.

В статье исследовано влияние организации бухгалтерского учета на систему экономической и информационной безопасности банка. Внесены предложения по избеганию потерь конфиденциальной информации в связи с некомпетентными действиями работников.

Ключевые слова: банк, экономическая безопасность, информационная безопасность, конфиденциальная информация.

In the article the influence of business accounting organization on the system of economic and information security of bank is researched. The suggestions on avoidance of losses of confidential information because of the incompetent actions of workers are moved.

Keywords: bank, economic security, information safety, confidential information.

Вступ. Бухгалтерська інформація є основною складовою економічної та інформаційної безпеки банку. Комерційна таємниця у свою чергу забезпечує обмежений доступ до життєво необхідної інформації кожної організації, оскільки передбачає захист переважно бухгалтерської інформації і є організаційно-правовим заходом інформаційної безпеки. Основним елементом захисту комерційної таємниці від впливу негативних факторів слід вважати організацію бухгалтерського обліку, який є передумовою забезпечення безпеки у банку.

Аналіз публікацій по темі. На розгляд проблем з цього питання спрямовані дослідження таких вчених, як: Клименко В.А., Кириченко О.А., Кім Ю. Г., Дарнопих Г.С., Кашаев А.Н.

Кириченко О. А. та Кім Ю. Г. [2] вважають, що сьогодні організацію бухгалтерського обліку слід здійснювати із застосуванням певних принципів, що забезпечать злагодженість, ефективність та економічну безпеку роботи банку.

Метою дослідження є дослідження впливу організації бухгалтерського обліку на систему економічної та інформаційної безпеки банку.

Викладення основного матеріалу. Організація бухгалтерського обліку передбачає вибір суб'єктів, методики й техніки ведення бухгалтерського обліку, забезпечує процес ведення бухгалтерського обліку в умовах діяльності кон-

кретного банку відповідно до потреб його керівництва, а також слугує передумовою формування та передачі якісної інформації зовнішнім та внутрішнім користувачам із забезпеченням максимальної економічної безпеки банку.

Основні принципи організації бухгалтерського обліку та фінансової звітності наведені в Законі України « Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1], а саме: обачність, повне висвітлення, автономність, послідовність, безперервність, нарахування та відповідність доходів і витрат, перевагу сутності над формою, історична (фактична) собівартість, єдиний грошовий вимірник, періодичність.

Саме тому до складу принципів організації бухгалтерського обліку доречно додати наступні:

– принцип комплексності, згідно з яким при побудові системи захисту облікових даних необхідно передбачати прояв усіх видів можливих загроз для банку, включаючи канали несанкціонованого доступу до бухгалтерської інформації, та всі можливі для нього засоби захисту;

– принцип безпеки та контролю даних, який передбачає захист цінної облікової інформації, шляхом встановлення обмеження користувачів, віднесення її до інформації конфіденційного характеру та запровадження обмежень при роботі з нею;

На наш погляд, застосування цих засобів потрібно порівнювати з можливими видами загроз, а засоби захисту облікової інформації повинні функціонувати в межах єдиного комплексу захисту конфіденційної інформації банку, взаємно доповнюючи один одного у функціональному і технічному аспектах.

Захист облікових даних, що складають комерційну таємницю слід покласти не лише на службу безпеки, але й на весь управлінський персонал банку – від керівника, до технічного персоналу. Кваліфікація та кількість працівників, які забезпечують безпеку господарюючого суб'єкта, повинні чітко відповідати завданням, економічної служби безпеки, щоб не бути «тягарем» для бюджету банку, або загрозою для діючого керівництва. Але, нажаль, із стрімким розвитком інформаційно-технічного забезпечення не всі працівники мають належний рівень компетенції при користуванні інформаційними системами, що призводить до значних втрат у банку. Так, наприклад, якщо комерційна організація допускає витік більше 20% важливої внутрішньої інформації, то вона в 60 ви-

падках з 100 банкрутує [3], а також 93% компаній, що залишилися без доступу до власної інформації на термін понад 10 днів, залишили бізнес, причому половина з них заявила про свою неспроможність негайно [3]. При чому 76% витоку інформації становлять не навмисні дії персоналу, а безвідповідальність та некомпетентність співробітників суб'єкту господарювання [4].

До некомпетентних дій персоналу Клименко О.А. [3] відносить:

- відкриття на своєму комп'ютері файлів, надісланих електронною поштою або програмами миттєвого обміну повідомленнями, які одержані від невідомих адресатів;
- встановлення неліцензійного програмного забезпечення, не потрібного для виконання функціональних обов'язків працівника;
- використання паролів «за замовчуванням», створення простих паролів, або небажання змінювати паролі протягом тривалого часу, «запам'ятовування» пароля у вікнах уведення, особливо на комп'ютерах для публічного доступу;
- робота з конфіденційними документами в місцях публічного доступу;
- недотримання правил супроводжувати всіх відвідувачів, що приходять до вас на роботу;
- повідомлення по телефону будь-яких даних про обліковий запис, логіни, паролі;
- нецільове використання мережевих ресурсів, тощо.

Для усунення некомпетентних дій працівників вказані автори пропонують використання таких методів боротьби з втратою облікової інформації:

- використання міжнародних стандартів стосовно гарантування інформаційної безпеки;
- підвищення кваліфікації персоналу в галузі економічної безпеки;
- контроль за виконанням вимог політики, інструкцій та правил стосовно гарантування інформаційної безпеки;
- проведення зовнішнього та внутрішнього аудиту;

Вважаємо, що реалізація таких захисних механізмів можлива резервування інформації, забезпечення її доступності, цілісності і конфіденційності, шляхом блокування некомпетентних дій працівників.

Таким чином, на формування економічної безпеки банку впливає не лише організація бухгалтерського обліку, а й компетенція працівників в даній галузі.

При організації економічної безпеки слід базуватися на ефективній системі заходів із необхідним правовим, економічним, організаційним та інформаційним забезпеченням, що передбачає формування оптимальної структури бухгалтерської служби та служби безпеки.

Висновки. Головним пріоритетом захисту бухгалтерської інформації у банку є розробка заходів спрямованих на збереження інформації, що міститься в інформаційній базі банку, та є об'єктом зацікавленості конкурентів. Необхідним атрибутом захисту облікової інформації є кадрова робота з персоналом банку.

Основними напрямками вдосконалення системи економічної безпеки банку на наш погляд є: підвищення прозорості звітності; посилення вимог до забезпечення достовірності економічної інформації; реструктуризація інформаційних потоків за вимогами її користувачів і їх раціоналізація. Важливим напрямом вдосконалення інформаційних систем вітчизняних банків слід вважати їх адаптацію до міжнародних стандартів в напрямках організації облікових операцій та представлення звітності споживачам. Перехід на нові технології ведення обліку економічної інформації дають можливість створити нову систему обліку на сучасній ідеологічній основі, підвищити обґрунтованість управлінських рішень і знизити ризики.

Список літератури: 1. Закон України « Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-XIV від 16.07.1999 р.: [Електронний ресурс].- Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua. 2. *Кириченко О.А., Кім Ю.Г.* Методологічні основи економічної безпеки суб'єктів господарювання в трансформаційній економіці / О.А. Кириченко, Ю.Г. Кім // Актуальні проблеми економіки.- 2008.- №12.- С. 53-65. 3. *Клименко В.* Внутрішні загрози інформаційній безпеці організації / В. Клименко // Вісник НБУ.- 2008.-№5.- С. 62-63. 4. *Кашаев А. Н.* Организация бухгалтерского учета в производственных объединениях / А.Н. Кашаев // Финансы и статистика.- 2007.- №4.- С. 192. 5. *Дарнопих Г.* Сучасні проблеми економічної безпеки України / Г. Дарнопих // Вісник Академії правових наук України.- 2009.- №1.- С. 142-150.

Надійшла до редколегії 28.11.2011

УДК 658.1

А.Б. МИКОЛАЙЧУК, аспірант, ХНЕУ, Харків

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА ЗАСАДАХ SADT

Розкрито сутність поняття фінансової безпеки суб'єктів підприємництва як економічної категорії. Визначені основні фінансові інтереси суб'єкта підприємництва та фінансові завдання для їх досягнення. Розглянуто організацію фінансової безпеки на засадах методології SADT.

Раскрыта сущность понятия финансовой безопасности субъектов предпринимательства как экономической категории. Определены основные финансовые интересы субъекта предпринимательства и фи-